Тема: **Орфографічна помилка, її умовне позначення.**
Мета (**формувати компетентності**): предметні: узагальнити й систематизувати вивчене учнями про орфограму, формувати вміння визначати в словах вивчені орфограми; розвивати орфографічну грамотність, зорову і слухову пам'ять, уважність
Тип уроку: комбінований.

Хід уроку:

І. Організаційний момент

ІІ. Актуалізація опорних знань

1. Робота в зошитах. Допишіть прислів'я. Дослідіть, чи є в прислів'ях слова з розбіжністю в кількості букв і звуків, запишіть їх фонетичну транскрипцію.

Яке дерево, такі його квіти, які **батьки** ... (такі й діти).

Добрі діти — **батькам вінець**, а злі діти — батькам ... (**кінець**).

Який кущ, така й хворостина, **який батько** ... (така й дитина).

2. Бесіда

— Що вивчає орфоепія?

— Які способи перевірки ненаголошених голосних ви знаєте?

► Установіть відповідність між написанням слів та способом перевірки. До кожного рядка, позначеного цифрою, доберіть відповідник, позначений буквою:

1. Вимпел.	А Можна змінити форму слова.
2. Голубка.	Б Можна дібрати спільнокореневе слово
3. Пелена.	В У сполученнях –ере-, -еле-.
4. Зупинити.	Г Ненаголошений звук випадає.
5. Рівень.	Д Словникове слово.

ІІІ. Мотивація навчальної діяльності школярів. Оголошення теми й мети уроку

Отже, сьогодні ми познайомимося з орфографічною помилкою та її умовним позначенням. Перед нами стоїть нелегке завдання: врятувати Орфографію від Орфографічної помилки і зробити наше письмо грамотним. Адже всі ми хочемо стати досвідченими і розумними громадянами України. І тому ми поглибимо наші знання, виконавши тренувальні вправи, удосконалимо навички правильної вимови й написання слів. На нашому шляху буде багато перешкод, і від того, як ви їх подолаєте, залежатиме доля королівства і його жителів.

Проблемні питання.

— Для чого потрібно знати орфограми?

— У якому словнику можна перевірити правопис слів? Чи вмієте ви користуватись таким словником?

IV. Сприйняття й засвоєння навчального матеріалу

1. Слово вчителя

Орфографія — це розділ науки про мову, який вивчає систему правил, що визначають способи написання слів. Термін утворився від грецьких слів «правильно пишу», тобто орфографія — це правопис.

Орфографічне правило — це чітка рекомендація для певного написання. Написання, яке здійснюється на основі правил орфографії, називають **орфограмою**.

Отже, одиницею орфографії є **орфограма —** написання певного звука, морфеми, слова. Порушення правил написання (наприклад, великої літери у власних назвах, літери *е* в сполуках *-ере-*, *-еле-* тощо) є орфографічною помилкою, яка при перевірці робіт позначається вертикальною рискою|.

V. Закріплення навчального матеріалу

Словниковий диктант. Позначити орфограму

Мідь, осінь, м'ята, Дніпро, Сумщина, знання, читання, веселка, вишневий, голубка, сміється, нагрієшся, безкраї, розцвіта.

Робота в групах « Навчаючи вчуся» (картки)

Завдання: списати слова, вставити префікс при-, пре-, прі-. Обговорити із сусідом по парті їх правопис .

…боркати. …кордонний. …мудрий, …рва, …високий, …погано, …звище, …їхати, …буття, …голомшити.

Розподільний диктант. Діти записують слова у дві колонки:

1)ті, у яких вставили апостроф; 2)ті, у яких апостроф не пишеться.

В…яжу, обр…яд, узгір…я, дит…ясла, мор…як, скам…янів, здоров…я, св….ято, полум…я, чебер…яти, скип…ятити, вип….є, п…єса, од…яг, ув…язнений, вечер…я, матір…ю.

Ключ: у кожному слові підкресліть другу від початку букву і прочитайте прислів'я. (Язик до Києва доведе.)

Коментоване письмо. Записати речення, розставити та пояснити розділові знаки. Позначити в словах вивчені орфограми.

Наступила холодна з.ма, а в мисливця к.жуха нема. Р.зумна дитина в батьковій св.тині. На яз.ці м.док, а в душі льодок.

Редагування тексту. Прочитайте виразно текст. Перепишіть його, виправляючи помилки. Поясніть ці орфограми. Зверніть увагу на розділові знаки. Поставте необхідні.

Картина навкруги була дуже орЕгінальна. Подовжасте озеро вганялося в степ і блЕщало між крутими берИгами, неначе вкрите лИгким прозорим покрЕвалом з туману. Місцями кругом озера, а найближче коло пересипі, ніби тонули в зИленій воді високі, густі, як ліс, очерети, а за пересипюсЕніло Чорне море, піднімалося все вгору, злЕвалося далеко з туманом на небі, із золотим світом сонця. І море і озеро і синій його берег і широкий степ усе було залите гОрячиммарИвом і прикрите лИгким сивим туманом. Тільки зверху ясно сЕніло пишне, кругле, лиснюче небо (*За І. Нечуєм-Левицьким*).

Робота біля дошки. Спишіть слова, вставляючи замість крапок пропущені букви. Підкресліть і поясніть орфограми.

К..лач, г..нчар, к..чан, л..пата, б..гато, б..гатир (силач), х..зяїн, с..р..да, тр..вога, т..атр, ч..пурний, п..рій, т..хенько, чов..н, тиждень, д..вина, в..шневий, п..р..мога, д..сяток, ч..рствий, п..р..пел, оч..р..т, ч..брець.

V. Підсумки уроку

Використання інтерактивного методу **Мікрофон»**

- Що ми сьогодні вивчили?
- Чого навчилися?
- Що повинні цінувати?

(Учні роблять висновки)

- Можна нам обходитися без орфографії, писати так, як чуємо?
- Без орфографії люди б не зрозуміли один одного, важко було б спілкуватися, читати і писати.

VI. Домашнє завдання

Спишіть слова, вставляючи замість крапок пропущені букви. Підкресліть орфограми.

К..лач, г..нчар, к..чан, л..пата, б..гато, б..гатир (силач), х..зяїн, с..р..да, тр..вога, т..атр, ч..пурний, п..рій, т..хенько, чов..н, тиждень, д..вина, в..шневий, п..р..мога, д..сяток, ч..рствий, п..р..пел, оч..р..т, ч..брець.

Редагування тексту. Прочитайте виразно текст. Перепишіть його, виправляючи помилки.

Картина навкруги була дуже орЕгінальна. Подовжасте озеро вганялося в степ і блЕщало між крутими берИгами, неначе вкрите лИгким прозорим покрЕвалом з туману. Місцями кругом озера, а найближче коло пересипі, ніби тонули в зИленій воді високі, густі, як ліс, очерети, а за пересипюсЕніло Чорне море, піднімалося все вгору, злЕвалося далеко з туманом на небі, із золотим світом сонця. І море і озеро і синій його берег і широкий степ усе було залите гОрячиммарИвом і прикрите лИгким сивим туманом. Тільки зверху ясно сЕніло пишне, кругле, лиснюче небо (*За І. Нечуєм-Левицьким*).

Спишіть слова, вставляючи замість крапок пропущені букви. Підкресліть орфограми.

К..лач, г..нчар, к..чан, л..пата, б..гато, б..гатир (силач), х..зяїн, с..р..да, тр..вога, т..атр, ч..пурний, п..рій, т..хенько, чов..н, тиждень, д..вина, в..шневий, п..р..мога, д..сяток, ч..рствий, п..р..пел, оч..р..т, ч..брець.

Редагування тексту. Прочитайте виразно текст. Перепишіть його, виправляючи помилки.

Картина навкруги була дуже орЕгінальна. Подовжасте озеро вганялося в степ і блЕщало між крутими берИгами, неначе вкрите лИгким прозорим покрЕвалом з туману. Місцями кругом озера, а найближче коло пересипі, ніби тонули в зИленій воді високі, густі, як ліс, очерети, а за пересипюсЕніло Чорне море, піднімалося все вгору, злЕвалося далеко з туманом на небі, із золотим світом сонця. І море і озеро і синій його берег і широкий степ усе було залите гОрячиммарИвом і прикрите лИгким сивим туманом. Тільки зверху ясно сЕніло пишне, кругле, лиснюче небо (*За І. Нечуєм-Левицьким*).

Спишіть слова, вставляючи замість крапок пропущені букви. Підкресліть орфограми.

К..лач, г..нчар, к..чан, л..пата, б..гато, б..гатир (силач), х..зяїн, с..р..да, тр..вога, т..атр, ч..пурний, п..рій, т..хенько, чов..н, тиждень, д..вина, в..шневий, п..р..мога, д..сяток, ч..рствий, п..р..пел, оч..р..т, ч..брець.

Редагування тексту. Прочитайте виразно текст. Перепишіть його, виправляючи помилки.

Картина навкруги була дуже орЕгінальна. Подовжасте озеро вганялося в степ і блЕщало між крутими берИгами, неначе вкрите лИгким прозорим покрЕвалом з туману. Місцями кругом озера, а найближче коло пересипі, ніби тонули в зИленій воді високі, густі, як ліс, очерети, а за пересипюсЕніло Чорне море, піднімалося все вгору, злЕвалося далеко з туманом на небі, із золотим світом сонця. І море і озеро і синій його берег і широкий степ усе було залите гОрячиммарИвом і прикрите лИгким сивим туманом. Тільки зверху ясно сЕніло пишне, кругле, лиснюче небо.

Спишіть слова, вставляючи замість крапок пропущені букви. Підкресліть орфограми.

К..лач, г..нчар, к..чан, л..пата, б..гато, б..гатир (силач), х..зяїн, с..р..да, тр..вога, т..атр, ч..пурний, п..рій, т..хенько, чов..н, тиждень, д..вина, в..шневий, п..р..мога, д..сяток, ч..рствий, п..р..пел, оч..р..т, ч..брець.

Редагування тексту. Прочитайте виразно текст. Перепишіть його, виправляючи помилки.

Картина навкруги була дуже орЕгінальна. Подовжасте озеро вганялося в степ і блЕщало між крутими берИгами, неначе вкрите лИгким прозорим покрЕвалом з туману. Місцями кругом озера, а найближче коло пересипі, ніби тонули в зИленій воді високі, густі, як ліс, очерети, а за пересипюсЕніло Чорне море, піднімалося все вгору, злЕвалося далеко з туманом на небі, із золотим світом сонця. І море і озеро і синій його берег і широкий степ усе було залите гОрячиммарИвом і прикрите лИгким сивим туманом. Тільки зверху ясно сЕніло пишне, кругле, лиснюче небо .

Спишіть слова, вставляючи замість крапок пропущені букви. Підкресліть орфограми.

К..лач, г..нчар, к..чан, л..пата, б..гато, б..гатир (силач), х..зяїн, с..р..да, тр..вога, т..атр, ч..пурний, п..рій, т..хенько, чов..н, тиждень, д..вина, в..шневий, п..р..мога, д..сяток, ч..рствий, п..р..пел, оч..р..т, ч..брець.

Редагування тексту. Прочитайте виразно текст. Перепишіть його, виправляючи помилки. Поясніть ці орфограми. Зверніть увагу на розділові знаки. Поставте необхідні.

Картина навкруги була дуже орЕгінальна. Подовжасте озеро вганялося в степ і блЕщало між крутими берИгами, неначе вкрите лИгким прозорим покрЕвалом з туману. Місцями кругом озера, а найближче коло пересипі, ніби тонули в зИленій воді високі, густі, як ліс, очерети, а за пересипюсЕніло Чорне море, піднімалося все вгору, злЕвалося далеко з туманом на небі, із золотим світом сонця. І море і озеро і синій його берег і широкий степ усе було залите гОрячиммарИвом і прикрите лИгким сивим туманом. Тільки зверху ясно сЕніло пишне, кругле, лиснюче небо.